

Олена Башун

ДІЄМО НА ВЛАСНИЙ РОЗСУД

Тяжкі економічні скрути позначилися і на діяльності бібліотек. Надходження літератури до бібліотек істотно поменшало.

Гострі й проблеми оновлення документів, різноманітних положень, інструкцій. Поки що, мабуть, кожна бібліотека розробляє їх сама для себе.

Майже відсутні тематичні плани видавництва. Немає повної інформації про те, що друкується в Україні. А це теж негативно впливає на якість комплектування, нову модель якого нарешті необхідно запровадити.

Доцільно було б поки що внести зміни у Постанову Кабінету Міністрів від 6.07.92 р. «Про впорядкування розсилки контрольних примірників творів друку» і розширити цей перелік (навіть не безкоштовно) і для обласних універсальних бібліотек.

Розраховувати на бібліотечну серію обласним бібліотекам не доводиться, бо її тираж невеликий, він не втамовує інформаційний голод. А поки що ми самотужки змушені розв'язувати проблеми книгопостачання. Обласні колектори, які мають комплектувати бібліотечні фонди, на жаль, ще й досі працюють як книгарні. Так, за минулий рік Донецька обласна бібліотека отримала з колектора всього 2100 примірників, що становить 7,8% від загальних надходжень. Один з шляхів поповнення фондів - магазини, що призводить до дублетності й прогалин у комплектуванні.

З російською літературою проблем на Донбасі нема, бо з 1946 р. і до сьогодні тут одержують обов'язковий примірник з Москви. А ось з українською книгою - біда. Інтерес до неї зріс, а задовольнити його складно. В півтора-мільйонному масиві літератури обласної бібліотеки лише 100 тис. книг українською мовою. З 28 тис. придбаних минулого року книжок - українських тільки близько 4 тис.

Щоб хоч якось поліпшити становище, налагоджуємо зв'язки з Товариством української мови ім. Т.Шевченка, яке передало нам свою бібліотеку історичної літератури, а також книги, отримані з Чикаго від української діаспори. 60 книжок з історії України подарувала ДНОБ Українська республіканська партія, 12 томів «Літопису УПА» (виданого в Канаді) подарувало військово-педагогічне училище. З Товариством «Просвіта» досягнуто домовленості щодо отримання літератури, яка виходить у західному регіоні.

Львівська обласна бібліотека передала нам деяку літературу зі свого обмінного фонду і виділила книжки, отримані від української діаспори. ЛНБ ім. В.Стефаніка дозволила відібрати ряд видань з обмінного фонду і зголосилася періодично надсилати з нього списки

літератури. Таким способом уже отримано понад 80 книжок. І співпрацюватимемо з Львівським обласним колектором.

Формувати масив зарубіжної україніки нам допомагає українська діаспора. Тричі в газеті «Свобода» (видається українською мовою в Америці) розповідалося про нашу бібліотеку і надбання на ниві національного відродження та сьогоденні потреби. Багато організацій та приватних осіб з Америки, Канади відгукнулися на наше звернення і надіслали бібліотечі понад 2000 книжок. Завдяки цьому ми змогли відкрити зал українознавства.

Представники організації підтримки Народного Руху України з Торонто - Степан Горлач та Іван Кузик - запропонували відкрити у місті бібліотеку діаспорної літератури в нашій установі, бо можливості використання цієї літератури у нас найбільші. Підписано угоду про співпрацю з цією установою.

Особливої гостроти набуває сьогодні передплата періодичних видань держав колишнього Союзу. Нерегулярність і мізерність бюджетного фінансування негативно позначаються на формуванні фондів. Деякою мірою зараджують спонсори та благодійний фонд «Бібліотека», на який перераховують кошти бізнесові та підприємницькі організації «Ідея», «Донуглекобанк», асоціації «Ділове співробітництво», «Аскобанк» та ін.

На обласному рівні зрушило з місця питання з обов'язковим примірником. Місцевим книговидавцям довелося нагадати про Постанову Кабінету Міністрів. Допомогло тут обласне управління по пресі, яке привернуло до цього питання увагу керівництва області й міста, громадськості.

Поповнити наші фонди літературою іноземними мовами допомагають різні закордонні благодійні організації та гості міста. Від International Book Exchange Fund отримано понад 250 англomовних книжок. Здійснити передплату 30 валютних журналів допомає The East & Central Europe Journal Donation Project New School for Social Research, від якого вже отримано 10 журналів. Організатори виставки «Американський дизайн» (Донецьк) подарували понад 200 книжок. З Бохума надійшло 180, з Ессена - близько 2 тис. книжок. Передають літературу деякі релігійні організації. Українсько-американський фонд «Сейбер-Світло» допоміг поповнити масив літератури унікальними виданнями з маркетингу, менеджменту, економіки, бізнесу, комп'ютеризації, медицини.

Кожна бібліотека по-різному виходить сьогодні з того становища, яке склалося з книгопостачанням. Ця проблема потребує нагального розв'язання.